

BRANDVEILIGHEID ONDER DRUK

Het is vijf over twaalf: de praktijk holt vooruit, de regels blijven achter

De Nederlandse bouwregelgeving voor brandveiligheid sluit steeds minder aan bij de huidige en toekomstige bouwpraktijk. Formele naleving van de regelgeving biedt daardoor geen garantie meer voor daadwerkelijke brandveiligheid. Zonder modernisering van de brandveiligheidsregels nemen de kansen op en de gevolgen van brand verder toe. Dit leidt tot steeds complexere en gevaarlijkere situaties, grotere risico's voor bewoners en gebruikers, beperkte inzetmogelijkheden voor de brandweer en indirecte negatieve gevolgen voor de woningbouwopgave. Brandweer Nederland ziet modernisering niet als belemmering, maar als essentiële randvoorwaarde voor een veilige versnelling van de woningbouwopgave.

De uitdagingen: een groeiende kloof tussen bouwpraktijk en brandveiligheidsregels

De Nederlandse samenleving en bouwpraktijk zijn de afgelopen decennia sterk veranderd. De huidige bouwregelgeving is grotendeels ontworpen voor het bouwen met traditionele materialen zoals staal, steen en beton, en voor traditionele woonvormen zoals grondgebonden laagbouw. In de huidige praktijk is echter sprake van:

- een toename van hoogbouw, optoppen van bestaande gebouwen en complexere gebouwwormen;
- de toepassing van hout en andere biobased materialen;
- verregaande verduurzaming en betere isolatie;
- een sterk groeiend aantal minder zelfredzame bewoners in reguliere woningen door vergrijzing en het scheiden van wonen en zorg;
- toename van functiemenging binnen gebouwen, zoals wonen, zorg, kantoor, etc.

Deze ontwikkelingen hebben ingrijpende gevolgen voor de brandveiligheid. Uitgangspunten in de regelgeving over brandverloop, vluchtmogelijkheden en brandweerinzet zijn grotendeels gebaseerd op inzichten van dertig jaar geleden. Waar de regelgeving uitgaat van onbrandbare constructies en zelfredzame bewoners, laat de huidige praktijk met onder meer brandbare bouwmethoden en -materialen zien dat branden sneller ontwikkelen en de brandveiligheid daardoor onder druk staat. Het gevolg is dat een gebouw formeel aan de bouwregelgeving kan voldoen, maar dat daarmee niet vanzelfsprekend sprake is van een daadwerkelijk brandveilig gebouw voor bewoners en hulpverleners.¹

De groeiende kloof tussen de brandveiligheidsregels en de huidige bouwpraktijk, én verandering van het gebruik van gebouwen, verhogen het risico op (dodelijke) slachtoffers en leggen steeds vaker onrealistische verwachtingen bij de brandweer. In de praktijk zijn de grenzen van het operationeel optreden bereikt.² Brandweerinzetten zijn complexer, langduriger en vragen steeds meer mensen en middelen. Het is niet uitzonderlijk dat een brand de inzet van tientallen tot honderden brandweermensen vereist voor uren of zelfs dagen,³ terwijl de bouwregelgeving als uitgangspunt heeft dat een brand binnen 60 minuten onder controle is. Dit benadrukt de noodzaak om sterker in te zetten op het voorkomen en beperken van branden.

Modernisering brandveiligheidsregels als strategische keuze: mogelijkheid en uitdaging

Grote branden waarbij meerdere woningen langdurig onbewoonbaar worden, zoals in Didam, Arnhem en Amsterdam,⁴ belemmeren de voortgang van de woningbouwopgave en vergroten de druk op een toch al krappe woningmarkt. Bovendien staat brand haaks op andere maatschappelijke opgaven, zoals duurzaamheid en circulariteit. Herstel na brand vraagt namelijk om nieuwe bouwmaterialen en gaat gepaard met extra milieubelasting.⁵ Verouderde brandveiligheidsregels vertragen daarmee indirect de woningbouwopgave. Brandweer Nederland ziet modernisering van brandveiligheidsregels als een strategische keuze en mogelijkheid om bewoners, gebruikers en hulpverleners beter

te beschermen én het stelsel te vereenvoudigen, te actualiseren en toekomstbestendig te maken. Onvoldoende borging van brandveiligheidsmaatregelen in de bouwregelgeving leidt tot tijdrovende en herhalende discussies over gelijkwaardige oplossingen. De grootste uitdaging is dat actualisering van wetgeving tijdrovend is, terwijl de maatschappelijke opgaven juist versneld handelen vereisen.

Waar regelverbetering kan bijdragen aan vereenvoudiging en versnelling woningbouw

Brandweer Nederland ziet op meerdere punten mogelijkheden om vereenvoudiging en veiligheid in samenhang te realiseren, met als doel een beter werkend stelsel en een solide veiligheidsniveau. Vereenvoudiging moet daarbij niet worden opgevat als het schrappen van regels, maar als het verbeteren en vervangen van bestaande regelgeving door duidelijkere, effectievere en beter uitvoerbare regels. Dit kan worden bereikt door:

- doelgerichte regelgeving waarin het gewenste veiligheidsresultaat leidend is, en waarbij wordt gestuurd op het doel in plaats van op een opeenstapeling van detailkeuzes en uitzonderingen;
- het expliciet juridisch borgen van beleidskeuzes in regelgeving, in plaats van deze impliciet te laten ontstaan via normen, handreikingen, richtlijnen en interpretatiepraktijk;
- standaardisatie van bewezen (actieve preventieve) veiligheidsoplossingen;
- actualisering van verouderde uitgangspunten, wat leidt tot minder maatwerk en interpretatieverschillen;
- betere aansluiting tussen normstelling en de feitelijke inzetmogelijkheden van de brandweer;
- eenduidige regelgeving, waarmee discussie wordt voorkomen en wordt bijgedragen aan versnelling.

Een verdere versterking van doelgerichte regelgeving, zoals hierboven benoemd, vraagt om het vertalen van kennis over brandrisico's naar gestandaardiseerde regels. Door risico's systematisch te analyseren en scenario's te verkennen, ontstaat inzicht in welke risico's bewust worden geaccepteerd en welke maatregelen nodig zijn om een acceptabel veiligheidsniveau te bereiken. Deze doelgerichte aanpak, ook wel risicogerichte brandveiligheid genoemd, maakt maatwerk mogelijk en stimuleert innovatie. Zo ontstaat een natuurlijke wisselwerking tussen risicogericht en regelgericht werken: maatwerk waar nodig, standaardisatie waar mogelijk.⁶

Een concreet voorbeeld van de standaardisatie van bewezen (actieve preventieve) veiligheidsoplossingen, is de inzet van automatische brandblusinstallaties, zoals sprinklers en watermist. Dergelijke installaties bieden concrete kansen om brandveiligheid toekomstbestendig te organiseren. Door brandrisico's vroegtijdig te beheersen, ontstaat ruimte voor herijking van bouwkundige eisen en daarmee voor vereenvoudiging van regelgeving. Met name in woongebouwen voor kwetsbare doelgroepen, tijdelijke woningen, hoge bouwwerken en bij toepassing van circulaire bouwmaterialen kan de verplichte inzet van blusinstallaties de veiligheid van bewoners en hulpverleners vergroten. Daarnaast maakt dit multifunctioneel gebruik van woningen mogelijk, zonder differentiatie per doelgroep. Tegelijkertijd verlaagt dit de inzetdruk op de brandweer en de afhankelijkheid van BHV-organisaties. Door standaardisatie van deze oplossingen kunnen ontwerp, vergunningverlening en uitvoering worden vereenvoudigd, wat bijdraagt aan een efficiëntere en beter uitvoerbare woningbouwopgave.

Prioriteiten bij modernisering van de bouwregelgeving

Op basis van de praktijkervaring van de brandweer hebben de volgende onderwerpen de hoogste prioriteit bij de modernisering van de bouwregelgeving:

1. **Zorg voor realistische uitgangspunten over zelfredzaamheid**
Het aantal verminderd zelfredzame personen neemt de komende jaren door de vergrijzing verder toe. Dit vraagt om een herijking van de uitgangspunten rond vluchtroutes, rookbeheersing en compartimentering. Dit geldt ook voor het beleid van langer zelfstandig wonen, gezien de bestaande woningvoorraad vaak niet is toegesneden op mensen met een functiebeperking en aanpassing disproportionele kosten vergt.
2. **Maak brandveiligheid een volwaardig onderdeel van de maatschappelijke opgaven**
Brandveiligheid moet stevig(er) verankerd worden in de grote maatschappelijke opgaven.⁷ Dit vraagt

om een concreet afwegingskader waarin brandveiligheid vanaf de ontwerpfase structureel wordt meegenomen bij nieuwe wetgeving en beleid, zodat risico's tijdig worden onderkend en beperkt.

3. Focus op betere, duidelijkere en effectievere regels

Vereenvoudiging van regelgeving⁸ zou geen zelfstandig doel moeten zijn. In plaats van vereenvoudiging zou het vervangen van bestaande regels door betere, duidelijkere en effectievere oplossingen centraal moeten staan.

4. Herstel de balans tussen voorkomen, beperken en bestrijden van brand

De brandveiligheidsregelgeving moet beter aansluiten bij de daadwerkelijke incidentbestrijdingsmogelijkheden van de brandweer.

Afsluitende oproep

Brandweer Nederland roept de Tweede Kamer op om prioriteit te geven aan modernisering van de brandveiligheidsregels in de bouwregelgeving zodat deze aansluiten bij de huidige en toekomstige bouwpraktijk en gebruik van bouwwerken.

Wij vragen de Kamer ervoor te zorgen dat de modernisering van de brandveiligheidsregelgeving leidt tot betere bescherming van bewoners en gebruikers, uitvoerbare verwachtingen voor de brandweer en een vereenvoudiging van ontwerp-, vergunningverlenings- en uitvoeringsprocessen. Zo draagt brandveiligheid bij aan een veilige, duurzame en haalbare woningbouwopgave. Als medeoverheid stellen wij onze kennis graag ter beschikking om hieraan bij te dragen.

¹ Deze constatering is inmiddels ook veelvuldig gemaakt in onderzoeken en incidentevaluaties. Onder andere naar aanleiding van de branden: Rivierduinen Oegstgeest, Flatbrand Arnhem, Smeetsland Rotterdam, Riekerhaven Amsterdam, Presikhaaf Arnhem, etc. & o.a. [20240418-NIPV-Brandveiligheid-van-verduurzaamde-en-snel-gerealiseerde-woningen.pdf](#)

² [20240418-NIPV-Brandveiligheid-van-verduurzaamde-en-snel-gerealiseerde-woningen.pdf](#) : 'In alle drie de *casussen* heeft de brandweer op enig moment een binneninzet moeten staken vanwege een onveilige situatie, en zich moeten terugtrekken'.

³ [Brand die Arnheems huizenblok onbewoonbaar maakte, ontstond in keuken](#) 'Gedurende de dag werden meer dan 200 brandweerlieden ingezet...'

⁴ Zoals de branden in Didam (2025), Presikhaaf Arnhem (2023), Riekerhaven Amsterdam (2022): [75 huizen verwoest door brand – was Riekerhaven wel veilig voor bewoners? - NRC](#)

⁵ Verlies van gebouwen door brand binnen de levensverwachting van bouwwerken is per definitie niet duurzaam.

⁶ Lectorale rede Lieuwe de Witte (Lector brandveiligheidskunde bij het NIPV): [“Voor een toekomstbestendige brandveiligheid moeten we nú bewuste keuzes maken” - Nederlands Instituut Publieke Veiligheid](#)

⁷ Woningbouwopgave (hoogbouw, optoppen, tijdelijk bouwen), energietransitie, verduurzamingsopgave, vergrijzing, andere bouwmethoden en bouwmaterialen, enzovoort

⁸ Regeerakkoord 2026-2030 | Grote keuzes voor Nederland, pagina 18